

Stali ste sa obeťou trestného činu a neviete, čo máte robiť a aké sú Vaše práva?

V tomto videu Vám vysvetlíme, kto je považovaný za obeť trestného činu a aké práva obetiam trestných činov prislúchajú: <https://www.youtube.com/watch?v=TaBFwAXH3Yo&t=146s>

Obeťou trestného činu je akákoľvek osoba, ktorej bola trestným činom spôsobená ujma, či už ide o ujmu na zdraví, majetkovú ujmu, alebo ujmu psychickú, akou je napríklad stres alebo úzkosť. Obeťou ste aj v tom prípade, ak Vám trestným činom takáto ujma čo i len hrozila.

Obeťou trestného činu sa môže stať ktokoľvek z nás, bez ohľadu na pohlavie, rasu, štátnu príslušnosť, či vierovyznanie.

Nie je pritom podstatné, či je páchatel činu zistený a potrestaný. Takisto nie je podstatné, či ste trestný čin ohlásili na políciu. Ak Vám bola v priamom dôsledku trestného činu spôsobená ujma, ste jeho obeťou.

Ako zistíte, že ste sa stali obeťou nenávisného trestného činu?

Nenávisne motivovaný trestný čin znamená fyzický, slovný, či iný útok motivovaný predsudkami voči Vašej osobe z dôvodu Vašej špecifickej vlastnosti, ktorou môže byť napríklad farba pleti, či vierovyznanie. Obete násilných nenávisných trestných činov sú považované za obzvlášť zraniteľné obete, ktoré majú právo na vyšší rozsah ochrany zo strany štátu.

Ako obeť trestného činu máte viaceré **práva**, ktoré môžete, ale nemusíte využiť:

- V prvom rade máte právo obrátiť sa na **organizácie**, ktoré poskytujú odbornú právnu, sociálnu a psychologickú pomoc a podporu obetiam trestných činov.
- Máte právo **ohlásiť** spáchanie trestného činu polícii. V prípade, že sa tak rozhodnete, môžete so sebou vziať tzv. „dôverníka“, teda osobu, ktorú poznáte, dôverujete jej, a bude Vám oporou. Takisto Vás na polícii môže sprevádzať právnik alebo advokát, ktorý bude dohliadať na dodržiavanie zákona.
- Polícia je povinná poskytnúť Vám informácie o možnosti podať trestné oznámenie a o ďalšom postupe po podaní trestného oznámenia.
- Na polícii dostanete priestor, aby ste vlastnými slovami popísali, čo sa Vám stalo. Je dôležité, aby ste uviedli všetko, na čo si v súvislosti s útokom spomeniete.
- Policajti s Vami ako s obeťou musia zaobchádzať citlivo a vypočuť si Vás.
- Nebojte sa nahlásiť nenávisný útok na políciu. To, že ste obeťou trestného činu, nijako negatívne neovplyvní Vaše azylové konanie ani Váš udelený pobyt na Slovensku. Podanie trestného oznámenia nemôže byť ani dôvodom pre Vaše vyhodenie.
- Podaním trestného oznámenia sa začína trestné konanie, teda konanie štátu, v rámci ktorého vyšetroje a trestá spáchanie trestného činu. Trestné oznámenie nemusíte

podať priamo Vy, môže ho podať za Vás aj iná osoba alebo organizácia, avšak ak ste obeťou trestného činu, polícia Vás predvolá, aby ste o tom vypovedali.

V trestnom konaní sa osoba, ktorej bola trestným činom spôsobená ujma, označuje pojmom **poškodený**.

Na rozdiel od obete je poškodený stranou trestného konania, čo znamená, že s ním štátne orgány ako polícia, prokuratúra alebo súd aktívne komunikujú.

Každý poškodený je teda zároveň obeťou trestného činu. Avšak nie každá obeť trestného činu je aj poškodeným. K tomu môže dôjsť, ak sa ako obeť rozhodnete spáchanie trestného činu neoznámiť, a polícia sa o tomto čine nedozvie iným spôsobom. V praxi môže tiež dôjsť k situáciám, kedy polícia síce o spáchaní trestného činu vie a vyšetroje ho, ale nevie o tom, že Vy ste jeho obeťou. V takomto prípade, ak chcete byť uznaným za poškodeného a využívať práva spojené s týmto postavením, Vám odporúčame bezodkladne sa obrátiť na políciu alebo prokuratúru.

Ako poškodený máte napríklad právo nazeráť do spisu, navrhovať dôkazy vo Váš prospech, zúčastňovať sa súdnych pojednávaní, ale aj odvolať sa proti rozsudku súdu, ak s ním nesúhlasíte.

V priebehu celého trestného konania, to znamená na polícii, ale aj na súde, môžete byť zastúpený tzv. **splnomocnencom**. Tým by mala byť osoba s právnickým vzdelaním, v ideálnom prípade advokát so skúsenosťami v zastupovaní poškodených v trestnom konaní. Tento splnomocnenec s Vami bude prítomný na všetkých úkonoch, budete sa s ním môcť radiť o Vašich právach a povinnostiach, a takisto Vám vysvetlí obsah jednotlivých dokumentov.

Ako poškodeného Vás určite zaujíma, ako dlho bude trestné konanie trvať. To je veľmi individuálne, no trestné konania na Slovensku vo všeobecnosti trvajú mesiace až roky. Je možné, že počas tejto doby budete musieť o útoku na Vás vypovedať aj viackrát. To môže byť náročné a vyčerpávajúce, preto sa nehanbite v prípade potreby obrátiť na psychológa.

V prípade, ak Vám trestným činom bola spôsobená **škoda**, máte právo žiadať jej náhradu od páchatela.

V prípade, že ste obeťou násilného trestného činu, máte za určitých podmienok právo na **odškodnenie** zo strany štátu.

Ak neovládate slovenský jazyk na dostatočnej úrovni, máte právo na **tlmočníka**. Nebojte sa toto právo využiť, aj keď máte pocit, že sa po slovensky dorozumiete bez problémov. Počas úkonov na polícii, alebo poskytovania právnej pomoci sa často používajú odborné výrazy, s ktorými ste sa pravdepodobne nikdy predtým nestretli, a ich nepochopenie môže mať

negatívne následky na priebeh vyšetrovania. Nikdy nepodpisujte dokumenty, ktorých obsah Vám nebol vysvetlený a pretlmočený.

Ak máte pocit, že ste sa stali obeťou nenávisťne motivovaného trestného činu, spáchaného v súvislosti s Vašou národnosťou, štátnou príslušnosťou, vierovyznaním, či vo všeobecnosti Vaším postavením cudzinca alebo cudzinky, a máte záujem o ďalšie informácie o Vašich právach, obráťte sa na nás. Radi Vám pomôžeme.

